

Тақризи

доктори илмҳои фалсафа, профессор, декани факултети фалсафай ДМТ Маҳмадизода Нозим Давлатмурод ба автореферати диссертасияи Шоев Нематҷон Султонович дар мавзуи «Масъалаи маргиналият ҳамчун зуҳуроти иҷтимоӣ дар ҷомеаи муосири Тоҷикистон», барои дарёғти дараҷаи илмии номзади илмҳои сотсиологӣ аз рӯйи ихтисоси 22.00.04 – Соҳтори иҷтимоӣ, ниҳодҳо ва равандҳои иҷтимоӣ

Омӯзиши ҳамаҷонибаи омилҳои пайдоиш ва ташаккулёбии маргиналият ҳамчун зуҳуроти иҷтимоӣ, фарҳангӣ ва психологӣ дар ҷомеаи тағиیرёбандаи муосир, ки ҳолати гузариш аз як низоми иҷтимоӣ ба дигар низоми иҷтимоиро аз сар мегузаронад, ба зарурати муҳими ногузир табдил ёфтааст. Зуҳуроти маргинал танҳо хоси ҷомеаҳои тағиирёбанда ва дигаргуншаванда нест, балки дар ҷомеаҳои дорои низоми устувор низ мушоҳид мегардад. Агар дар ҷомеаҳои устувор раванди маргиналшавии аҳолӣ назоратшаванда ва ҳатто то дараҷае танзимшаванда бошад, пас дар ҷомеаҳои дигаргуншаванда ин раванд ҳусусияти стихиявӣ, пешгӯинашаванда ва назоратнашаванда дорад.

Айни замон дар Тоҷикистон маргиналшавии аҳолӣ ҳолати афзоиш буда, ба соҳтори иҷтимоии ҷомеа таъсири манфии худро мерасонад. Ба пайдоиш ва паҳншавии зуҳуроти маргиналият дар Тоҷикистон низ як қатор омилҳои иҷтимоию иқтисодӣ ва ҳуқуқиу фарҳангӣ мусоидат менамоянд. Муҳочирати меҳнатӣ, тақсимоти ҷамъиятии меҳнат, бекорӣ, раванди ҷойивазқунии иҷтимоӣ, урбанизатсия, глобализатсия, модернизатсия, нобаробариҳои иҷтимоӣ, таъсири ВАО, интернет ва шабакаҳои иҷтимоӣ омилҳои асосии пайдоиш ва афзоиши гурӯҳҳои маргиналий дар Тоҷикистон гаштаанд.

Мубрамияти мавзуи диссертасияи Шоев Н.С. дар он зоҳир мешавад, ки ошкорнамоӣ ва донистани сабабҳои пайдоиши маргиналият барои фаҳмиши раванд, ҳодисаҳои дар соҳтори иҷтимоии ҷомеа

руйдиҳанда ва бартараф намудани оқибатҳои ногуори маргинализатсияи ахолӣ кӯмак мерасонад. Аз ҷониби довталаби дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои сотсиология Шоев Н.С. интихоб шудани мавзуи маргиналият ва хусусиятҳои хоси он дар Тоҷикистон, ки мавзуи ҷиддӣ ва мураккаб мебошад, аз масъулияти баланд ва часорати илмии муаллиф шаҳодат медиҳад.

Муаллиф дар назди ҳуд мақсад гузаштааст, ки моҳияти маргиналият, сабабҳои паҳншавӣ, оқибатҳои иҷтимоӣ ва роҳҳои бартараф намудани оқибатҳои номатлуби маргиналшавии ахолии Тоҷикистонро мавриди таҳқиқу омӯзиш қарор диҳад. Муаллиф барои расидан ба ҳадафи ҳуд якчанд вазифаҳоро ба нақша гирифта, ичро намудааст ва аз таҳқиқотҳои маъруфтарин донишмандони ҳориҷию ватанӣ ва маводи зиёди илмию соҳавӣ истифода бурдааст.

Дар диссертатсияи Шоев Нематҷон Султонович масъалаҳои хусусиятҳои зуҳуроти маргиналият дар ҷомеаи муосир, зуҳуроти маргиналият ва нишонаҳои асосии он бо назардошти ҳолати соҳтори иҷтимоии ҷомеаи муосири Тоҷикистон, сабабҳои пайдоиши зуҳуроти маргиналият, оқибатҳои иҷтимоӣ ва ҷанбаҳои мусбату манфии зуҳуроти маргиналият, роҳҳои коҳиш додани сатҳи маргиналият ва механизмҳои пешигиринаҳои маргиналшавии ахолӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳқиқу баррасӣ гардидаанд. Нуктаҳои асосие, ки ба ҳимоя пешниҳод мешаванд, мазмун, моҳият ва хулосаҳои фишурдаи диссертатсияро дар бар мегиранд.

Саҳми шахсии диссертант аз он иборат аст, ки шахсан дар тадқиқоти сотсиологӣ иштирок намуда, натиҷаҳои тадқиқот ва нуктаҳои асосии диссертатсияро дар якчанд конференсияҳои илмӣ-назариявии Ҷумҳурияйӣ маърӯза намуда, дар мақолаҳои илмӣ ба нашр расонидааст. Навғониҳои диссертатсия ба натиҷаҳои тадқиқотҳои сотсиологии гузаронидаи муаллиф алоқамандии зич дорад. Натиҷаҳо ва хулосаҳои

таҳқиқоти диссертатсионии Шоев Н.С. барои омӯзиши минбаъдаи зуҳуроти маргиналият ҳамчун манбай илмӣ-таҳқиқотӣ баромад карда метавонанд.

Автореферати диссертант Шоев Н.С. фишурдаи таҳқиқоти илмии таҳассусиест, ки аз рӯи маводи диссертатсия тартиб дода шудааст. Он мазмун, моҳият ва нуктаҳои асосии ҳимояшавандай тадқиқоти диссертатсиониро бе тафсилоти кофӣ инъикос намуда, муҳтаво ва хулосаҳои умумии бобҳо ва зербобҳои диссертатсия, инчунин тавсияҳо оид ба истифодаи натиҷаҳои онро пешниҳод менамояд. Мавзуъ ва муҳтавои автореферат ба ихтисос ва соҳаи тадқиқоти 22.00.04 – Соҳтори иҷтимоӣ, ниҳодҳо ва равандҳои иҷтимоӣ мутобиқат мекунад.

Автореферати диссертатсия тибқи Дастурамал дар бораи тартиби барасмиятдарории диссертатсияҳо ва авторефератҳо ба расмият дароварда шуда, натиҷаҳои асосии диссертатсия, саҳми муаллиф дар таҳқиқоти гузаронидашуда, дараҷаи навғонӣ, аҳамияти амалии таҳқиқоти анҷомёфта ва феҳристи асарҳои чопшудаи довталабро инъикос менамояд. Аннотатсияи автореферат ба забонҳои давлатӣ, русӣ, англисӣ ва ҳаҷму соҳтори автореферат ба талаботи муаяйншуда ҷавобгу мебошад.

Аз мутолиаи автореферат маълум мегардад, ки дар матни чопии он баъзе аз норасоиҳои ҷузъӣ, мисли ҳатогиҳои имлӣ ва техникий мушоҳида мешаванд, аммо ин норасоиҳо ба мазмун ва арзиши илмии автореферат таъсири ҷиддӣ намерасонанд.

Аз ин рӯ, автореферати диссертатсияи Шоев Нематҷон Султонович дар мавзуи «Масъалаи маргиналият ҳамчун зуҳуроти иҷтимоӣ дар ҷомеаи муосири Тоҷикистон», барои дарёғти дараҷаи илмии номзади илмҳои сотсиологӣ аз рӯи ихтисоси 22.00.04 – Соҳтори иҷтимоӣ, ниҳодҳо ва равандҳои иҷтимоӣ таҳқиқоти илмии пурра анҷомёфта ба ҳисоб рафта, ба талаботҳои банди 54 ва 84-и Тартиби додани дараҷаҳои илмии Низомномаи Шӯрои диссертатсионӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии

Тоҷикистон аз 30-уми июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ гардидааст, мувоғиқ буда, муаллифи он сазовори дараҷаи илмии номзади илмҳои сотсиологӣ аз рӯи ихтисоси 22.00.04 – Соҳтори иҷтимоӣ, ниҳодҳо ва равандҳои иҷтимоӣ мебошад.

Муқарриз:

доктори илмҳои фалсафа, профессор,

декани факултети фалсафаи ДМТ

MaҳmadiZoda N.D.

Суроғ: 734025, Ҷумҳурии Тоҷикистон

ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ 17

E-mail: nozim2985@mail.ru

Тел.: (+992) 918997090

Имзои д.и.ф, профессор Маҳмадизода Н.Д.-ро

тасдиқ менамоям:

Сардори раёсати кадрҳо

ва корҳои маҳсуси ДМТ

Тавқиев Э.Ш.

Суроғ: 734025, Ҷумҳурии Тоҷикистон,

ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ 17

E-mail: tnu.int.re@gmail.com

Веб-сайт: www.tnu.tj

Тел.: (+992 37) 221-77-11; 221-47-96